

- 1 ורק לאחרי שהסתיים זמן ההליכה מירושלים לביתו, בשבעה בחשון, כאשר הגיע "אחרון שבישראל
2 לנהר פרת", איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו - אז התחילה העבודה בעניני העולם, "ויעקב הלך
3 לדרכו"¹³, לעסוק בעניני העולם כפשוטם - חרישה וזריעה (שלכן מתחילים לשאול גשמים משבעה
4 בחשון).
- 5 ב. והנה, מכיון שסדר העבודה הוא באופן ד"לכו מחיל אל חיל"¹⁴, הרי בהכרח לומר שלאחרי שבעה
6 בחשון צריכה להתחיל עבודה נעלית יותר.
7 ולכאורה, כיצד יתכן לומר שהעבודה בעניני העולם יש בה עילוי לגבי אופן העבודה בהיותם
8 בירושלים ברגל - אדרבה: זהו מצב של ירידה - הן מצד קדושת המקום, שהרי קדושתה של ירושלים,
9 ועל-אחת-כמה-וכמה קדושת המקדש - גדולה מקדושת שאר חלקי ארץ ישראל, שהיא האחרונה מכל
10 ה"עשר קדושות"¹⁵, ובארץ ישראל גופא - "נהר פרת", "מקום ישוב היותר רחוק מירושלים" - בגשמיות,
11 ומזה מובן גם ברוחניות; והן מצד אופן העבודה, שהרי בעת העליה לרגל ראו אלקות בגילוי, וכל עסקם
12 לא היה אלא בעניני קדושה, תורה ומצוותיה, כלומר, מצב של עליה, כמודגש גם בלשון "עליה לרגל"
13 (לא סתם הליכה, אלא מצב של עליה). ואילו כאשר חזרו לבתיהם, איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו -
14 עסקו בעניני העולם, חרישה וזריעה כו'.
- 15 ואם-כן מהו העילוי בתקופה שלאחרי שבעה בחשון - כאשר היתה צריכה להיות הירידה מהמצב
16 דעליה לרגל כדי לעסוק בעניני העולם?!
- 17 ג. ויש לבאר זאת - בהקדים שאלה זו בנוגע לכללות הענין דכניסה לארץ ישראל לאחרי היות בני
18 ישראל ארבעים שנה במדבר:
19 במשך כל ארבעים שנה שהיו בני ישראל במדבר - לא היו צריכים לדאוג כלל לצרכיהם הגשמיים,
20 מכיון שקיבלו את כל צרכיהם על-ידי הקב"ה, ללא כל השתדלות ויגיעה מצדם, הן בנוגע לאכילה ושתייה
21 - "לחם מן השמים"¹⁶, ומים מבארה של מרים¹⁷, והן בנוגע ללבושים - על-ידי ענני הכבוד שהיו שפים
22 ומגהצים את בגדיהם¹⁸, ובמילא יכלו להקדיש את כל זמנם לענינים רוחניים, עניני קדושה, תורה
23 ומצוותיה.
- 24 מה-שאינ-כן לאחרי הכניסה לארץ - לא היה עוד "לחם מן השמים", אלא הוצרכו לעסוק בעבודת
25 האדמה, כמו שכתוב¹⁹ "כי תבואו אל הארץ גו' שש שנים תזרע שדך וגו'".
- 26 זאת ועוד: גם כאשר עסקו בעבודת האדמה, היה הדבר באופן ד"איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו".
27 כלומר, לאחד היה גפן, ולשני - תאנה, וכאשר בעל הגפן רצה לאכול תאנה - היה זקוק למתנת בשר-ודם,
28 ועל-כל-פנים - לענין של מכר וקנין; מה-שאינ-כן בהיותם במדבר - "טעם כל המינים טעמו במן"²⁰,
29 אם רצו "גפן" - טעמו בו גפן, אם רצו "תאנה" - טעמו בו תאנה, ואם רצו - טעמו בו את שני הטעמים
30 יחדיו.
- 31 וכן בנוגע ללבושים - שלאחרי הכניסה לארץ הוצרכו לכבס ולגהץ את בגדיהם בעצמם:
- 32 לבושו של יהודי צריך להיות "לכבוד ולתפארת"²¹ - שהרי אפילו בנוגע לזמן הגלות מסופר בגמרא²²
33 שכאשר "איזוגר מלכא" (מלך פרס) ראה יהודי שאבנטו היה חגור מלמעלה מכנגד אצילי ידיו - לא היה
34 יכול לסבול זאת, ונגש בעצמו להוריד את האבנט למטה כדי לנאותו, באמרו "ממלכת כהנים"²³ כתיב
35 בכז', ולכן "צריכין אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים"²⁴.

(18) פרש"י עקב ח, ד.
(19) ר"פ בהר (כה, ב"ג).
(20) יומא עה, א. פרש"י בהעלותך יא, ה. שם, ח.
(21) תצוה כח, ב.
(22) זבחים יט, רע"א.
(23) יתרו יט, ו.
(24) פרש"י זבחים שם.

(13) ל' הכתוב - ויצא לב, ב. וראה לקו"ש ח"כ ע' 301 ואילך.
שם ע' 378 ואילך. וש"נ.
(14) ל' הכתוב - תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע
אדה"ז אר"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.
(15) כלים פ"א מ"ו. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז הי"ב ואילך.
(16) בשלח טז, ד.
(17) תענית ט, א. פרש"י חוקת כ, ב.